

**Ειδικά θέματα για Δικηγόρους και για Αστικές Επαγγελματικές
Δικηγορικές Εταιρείες (Δικηγορικές εταιρείες) βάσει των Ε.Λ.Π.
Ν.4308/2014**

- **Συγκεντρωτική Εγγραφή Εσόδων- Εξόδων**

Βάση των διευκρινήσεων που έχουν δοθεί με τις :

<ul style="list-style-type: none">• ΠΟΛ.1003/31-12-2014 :
«5.7.3 Από τη διάταξη της περίπτ. (β) της παρ. 7 προκύπτει ότι τα διάφορα έσοδα και έξοδα της οντότητας δύνανται να καταχωρούνται στα λογιστικά βιβλία του απλογραφικού λογιστικού συστήματος ή του διπλογραφικού λογιστικού συστήματος (ημερολόγιο, καθολικό) με συγκεντρωτική εγγραφή, εφόσον ανάλυση (απαιτούμενες αναλυτικές πληροφορίες) προκύπτει από άλλα τηρούμενα βοηθητικά αρχεία, καταστάσεις , κ.λπ. της οντότητας, και με την προϋπόθεση ότι διασφαλίζεται η δυνατότητα διενέργειας οποιουδήποτε ελέγχου με αποτελεσματικό τρόπο.».
«5.7.4 Ιδιαίτερα, για τις πολύ μικρές οντότητες της παρ. 2γ του άρθρου 1 που χρησιμοποιούν απλογραφικό σύστημα, από το συνδυασμό των διατάξεων του άρθρου αυτού και των διατάξεων του άρθρου 12 προκύπτει ότι για τις λιανικές πωλήσεις με τη χρήση φορολογικών μηχανισμών (παρ. 8 και 9 του άρθρου 12) η σχετική καταχώρηση στα λογιστικά βιβλία δύναται να διενεργείται με μία εγγραφή κατά περίοδο (τρίμηνο) και το σχετικό ποσό θα προκύπτει ως η διαφορά του σωρευτικού αθροίσματος πωλήσεων του μηχανισμού κατά την έναρξη και τη λήξη της περιόδου (μήνας ή τρίμηνο, κατά περίπτωση).».
<ul style="list-style-type: none">• Εγγρ. 1123950/22-9-2015 (τμήμα ΚΦΑΣ του Υπουργείου) :
«...τα έσοδα μιας οντότητας μπορούν να καταχωρούνται στα διπλογραφικά λογιστικά βιβλία της με μία συγκεντρωτική εγγραφή, εφόσον υπάρχει ανάλυση από άλλα βοηθητικά αρχεία, ώστε να διασφαλίζεται η διενέργεια του ελέγχου με αποτελεσματικό τρόπο.».
<ul style="list-style-type: none">• Σ.ΛΟΤ. 1811/19-10-2015 :
ΕΡΩΤΗΣΗ: «Δύναται ένα λογιστήριο που παρακολουθεί επιχείρηση-πελάτη του, με διπλογραφικά βιβλία, να ενημερώνει με μία συγκεντρωτική εγγραφή τις μηνιαίες πωλήσεις, εφόσον ο πελάτης στέλνει μηνιαία ανάλυση των πωλήσεων σε αρχείο (excel);». ΑΠΑΝΤΗΣΗ: «Το αρχείο excel στο οποίο υπάρχει η ανάλυση των τιμολογίων (αποδείξεων λιανικής), είναι ισοδύναμο από πλευράς ισχύος με τα λοιπά αρχεία (βιβλία) της επιχείρησης και συνεπώς μπορεί η ενημέρωση να γίνεται με μία συγκεντρωτική εγγραφή στο τέλος του μήνα, και με την προϋπόθεση ότι ενημερώνονται ορθά οι σχετικοί λογαριασμοί.».

Σχόλια-Επισημάνσεις:

Παρέχεται η δυνατότητα συγκεντρωτικής καταχώρησης εσόδων-εξόδων σε λογιστικά φύλλα, χωρίς διάκριση με βάση το λογιστικό τους σύστημα, απλογραφικό ή διπλογραφικό εφόσον προκύπτει ανάλυση της συγκεντρωτικής εγγραφής από τα τηρούμενα βοηθητικά αρχεία ή καταστάσεις, ώστε να διασφαλίζονται οι ελεγκτικές επαληθεύσεις.

- **Απόσβεση Ιδιοχρησιμοποιούμενου Επαγγελματικού Ακινήτου**

Το ΝΣΚ με την υπ' αριθ. 420/1994 γνωμοδότησή του, η οποία έγινε αποδεκτή από τον Υφυπουργό Οικονομικών που κοινοποιήθηκε με την ΕΥΟ ΠΟΛ.1253/11.1.1994, έκανε δεκτό ότι, οι ελεύθεροι επαγγελματίες μπορούν να διενεργούν αποσβέσεις και στα ιδιοχρησιμοποιούμενα για την άσκηση του επαγγέλματός τους, ακίνητα.

Επομένως οι Δικηγόροι μπορούν να διενεργούν αποσβέσεις όχι μόνον στα έπιπλα και λοιπά μηχανήματα, σκεύη, όργανα ή επιστημονικά περιοδικά κ.λπ. αλλά μπορούν να διενεργούν αποσβέσεις τόσο στα ειδικότερα πάγια στοιχεία του, όσο και στα ιδιοχρησιμοποιούμενα για την άσκηση του επαγγέλματός των ιδιόκτητα ακίνητα.

Σχόλια-Επισημάνσεις:

Η ιδιοχρησιμοποίηση ακινήτου αποτελεί εισόδημα από επιχειρηματική δραστηριότητα και κατά συνέπεια για φορολογικούς σκοπούς συνυπολογίζεται σε κάθε περίπτωση στο φορολογητέο αποτέλεσμα της επιχείρησης, ανεξάρτητα αν έχει καταχωρηθεί στα βιβλία της. (παρ.1 του άρθρου 39 του ν.4172/2013, ΠΟΛ.1069/2015)
Περισσότερα <https://www.taxheaven.gr/news/news/view/id/45458#>

- **Κρατήσεις για λογαριασμό του Δικηγορικού Συλλόγου**

Με την υπ' αριθ. 1014038/251/ΠΟΛ.1035/9.2.2001 εγκύκλιο έγινε δεκτό ότι τα ποσά που παρακρατούν οι δικηγορικοί σύλλογοι, με βάση τις διατάξεις της παρ. 7 του άρθρου 96 του Ν.Δ.3026/1954 και των άρθρων 96α' και 161 του ίδιου νομοθετήματος, καθώς και των άρθρων 9 και 10 του Ν.1093/1980, όπως αυτές ισχύουν κάθε φορά, κατά την προείσπραξη των δικηγορικών αμοιβών, όπως οι αμοιβές αυτές αναγράφονται στα γραμμάτια προείσπραξης του οικείου δικηγορικού συλλόγου, καθώς και τα ποσά που παρακρατούν κατά την καταβολή των αμοιβών από αναγκαστική απαλλοτρίωση ακινήτων που περαιώνονται με δικαστική απόφαση, δεν αποτελούν ακαθάριστα έσοδα των δικαιούχων δικηγόρων.

Το ποσό που παρακρατείται από το δικηγορικό σύλλογο, με βάση τη νέα αυτή θέση της διοίκησης, δεν θεωρείται ακαθάριστο έσοδο ΕΥΟ ΠΟΛ.1035/9.2.2001 και δεν καταχωρούνται στα απλογραφικά βιβλία (εσόδων – εξόδων) οι κρατήσεις για λογαριασμό του δικηγορικού συλλόγου (ΕΥΟ ΠΟΛ. 1220/21.9.2001) ότι στο βιβλίο εσόδων - εξόδων των δικηγόρων μπορεί να μην καταχωρούνται οι κρατήσεις για λογαριασμό του δικηγορικού συλλόγου, λαμβανομένου υπόψη κυρίως του γεγονότος, ότι οι εν λόγω κρατήσεις δεν αποτελούν ακαθάριστα έσοδα για τη φορολογία εισοδήματος με βάση την ΕΥΟ ΠΟΛ.1035/9.2.2001.

- **Έκδοση Γραμματίων Προκαταβολής Δικηγορικών Συλλόγων**

Όταν για τη διενέργεια δικονομικών πράξεων ή την παράσταση του δικηγόρου σε συμβολαιογραφική πράξη απαιτείται η έκδοση γραμματίου προκαταβολής, από τον οικείο δικηγορικό σύλλογο, δεν εκδίδεται απόδειξη παροχής υπηρεσιών, δεδομένου ότι το ποσό αναφοράς που αναγράφεται στο υπόψη γραμμάτιο καλύπτει ανάγκες υπολογισμού κρατήσεων υπέρ τρίτων (δικηγορικούς συλλόγους, ταμεία κ.λπ.) και δεν αποτελεί ακαθάριστη αμοιβή σύμφωνα με τις διατάξεις της φορολογίας εισοδήματος.

- **Έκδοση Δωρεάν Αποδείξεων Παροχής Υπηρεσιών**

Οι δικηγόροι, με τις προϊσχύουσες διατάξεις του Κ.Φ.Α.Σ. είχαν υποχρέωση στις περιπτώσεις που παρείχαν υπηρεσίες σε τρίτους χωρίς να εισπράττουν αμοιβή, (για λόγους οικογενειακούς ή κοινωνικούς κ.λπ.) και εφόσον αυτό δεν προσέκρουε σε άλλες διατάξεις, υποχρεούνταν να εκδίδουν ΑΠΥ στις οποίες αναγράφεται η ένδειξη «ΔΩΡΕΑΝ».

Μετά την καθιέρωση των Ε.Λ.Π. ν. 4308/2014, δεν προβλέπεται η υποχρεωτική έκδοση Α.Π.Υ. σε περιπτώσεις δικηγόρων που δεν λαμβάνουν αμοιβή για τις υπηρεσίες προς τρίτους. Επίσης με καμία διάταξη του ν. 4308/2014 δεν τίθεται ρητή απαγόρευση για την έκδοση μηδενικών φορολογικών στοιχείων συναλλαγών ένδειξη «ΔΩΡΕΑΝ». Βάσει των διατάξεων του ν. 4308/2014, η επιχείρηση οφείλει να τηρεί και να εκδίδει τα κατάλληλα παραστατικά (τεκμήρια) για κάθε συναλλαγή και γεγονός που αφορά την οντότητα, με την υποχρέωση τα παραστατικά αυτά να αναφέρουν όλες τις απαραίτητες πληροφορίες για την ασφαλή ταυτοποίηση και τεκμηρίωση της κάθε μίας συναλλαγής ή του κάθε γεγονότος.

Επομένως, δεν υπάρχει υποχρέωση για έκδοση μηδενικών φορολογικών στοιχείων συναλλαγών (ένδειξη «ΔΩΡΕΑΝ»), αλλά ούτε και ρητή απαγόρευση για την έκδοσή τους. Επίσης, στις κείμενες διατάξεις δεν υπάρχει ρητή αναφορά για ποσοστό επί τοις εκατό των δωρεάν αποδείξεων παροχής υπηρεσιών σε σχέση με το συνολικό αριθμό των αποδείξεων που εκδίδονται σε ετήσια βάση, ούτε αντίστοιχα για αποδείξεις παροχής υπηρεσιών με μικρά ποσά αμοιβών σε σχέση τον ετήσιο τζίρο, όπως επίσης δεν υπάρχει και καμία απαγόρευση.

- **Δαπάνες Δικηγόρου για λογαριασμό πελάτη - Διαχείρισης χρημάτων του εντολέως από τον Δικηγόρο**

Σύμφωνα με την Αρ.Πρωτ.: 1014398/96/0015/7.3.2007,
οι δαπάνες που βαρύνουν τον πελάτη δικηγόρου, οι οποίες καταβάλλονται από το δικηγόρο για λογαριασμό του και για τις οποίες τα σχετικά παραστατικά (φορολογικά στοιχεία κ.λ.π.) έχουν εκδοθεί στο όνομα του πελάτη, δεν καταχωρούνται στο τηρούμενο από το δικηγόρο απλογραφικό βιβλίο (εσόδων – εξόδων).
Σύμφωνα με την απόφαση του Σ.Τ.Ε. 4818/1983,
σε περίπτωση που οι δαπάνες που πραγματοποιήθηκαν εκδόθηκαν στο όνομα του δικηγόρου, καταχωρούνται στα έξοδα του.
Επιπρόσθετα με το εγγ.1066174/1361/27-7-2000/A0012
στις δαπάνες αυτές που βαρύνουν το πελάτη δεν συμπεριλαμβάνονται οι δακτυλογραφήσεις, τα παράβολα, ένσημα και η προείσπραξη Δ.Σ..

Από 1.1.2015 με την έναρξη ισχύος των Ε.Λ.Π. Ν.4308/2014 δεν υπάρχει κάποια ειδική πρόβλεψη για εκπλήρωση οικονομικών υποχρεώσεων του εντολέως. Όσον αφορά στα Έξοδα για λογαριασμό του εντολέως, ή είσπραξη χρημάτων για λογαριασμό του εντολέως και απόδοση σε αυτόν, συνεχίζουν να εφαρμόζονται τα ανωτέρω, δηλαδή, εάν έχουν εκδοθεί φορολογικά στοιχεία στο όνομα του πελάτη, δεν θα καταχωρηθούν στα βιβλία του δικηγόρου, αφετέρου θα πρέπει να παραδοθούν στον πελάτη. Τα ποσά αυτά μπορεί να συμπεριληφθούν ξεχωριστά από την αμοιβή, στο σχετικό φορολογικό στοιχείο που θα εκδώσει ο δικηγόρος.

Το ανωτέρω αποτελούν απόσπασμα από το βιβλίο του Κου Νασόπουλου Αντώνη¹ με αντικείμενο «Φορολογικός και Ασφαλιστικός οδηγός Δικηγόρων & Δικηγορικών Εταιρειών»

¹ Ο Αντώνιος Α. Νασόπουλος είναι Λογιστής - Φοροτεχνικός και εργάζεται ως ελεύθερος επαγγελματίας - Φορολογικός Σύμβουλος και Ειδικός Εισηγητής Φορολογίας με μεγάλη διδακτική εμπειρία. Είναι Εισηγητής Μεταπτυχιακών Προγραμμάτων Σπουδών «Master» στο Ε.Κ.Π.Α. (Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών) και Ι.Ε.Σ.Ο.Ε.Λ. (Ινστιτούτο Εκπαίδευσης Σώματος Ορκωτών Ελεγκτών Λογιστών) με κατεύθυνση στην «Εφαρμοσμένη Λογιστική και Ελεγκτική» στα μαθήματα Φορολογίας Εισοδήματος Φυσικών & Νομικών Προσώπων και Φορολογικού Σχεδιασμού Επιχειρήσεων.